

**Hanzehogeschool
Groningen**

University of Applied Sciences

Kenniscentrum Kunst & Samenleving

Lectoraat Lifelong Learning in Music

Muziek in het Odensehuis

De ontwikkeling van een duurzame artistieke
praktijk in een inloophuis voor mensen met
dementie en hun naasten

Healthy Ageing through Music & the Arts

share your talent. **move** the world.

‘Schitter’

(Fiona)

Schitterende ogen

Vol verhalen

In de schijnwerpers

Alle ogen

Gericht

Op jou

Trotse ogen

Gericht

Vol verwondering

Vol emotie

Schitterend

‘Muziek in het Odensehuis’ is een project van het lectoraat Lifelong Learning in Music van het Prins Claus Conservatorium (Hanzehogeschool Groningen) in samenwerking met het Odensehuis Groningen

Stichting Wim de Monchy

Uitgangspunten	3
Het project	4
De voorstelling	5
De setting: het Odensehuis	6
De muzikale ontmoetingen in het huis	7
In de groep: de deelnemers	8
In de groep: de musici	10
De artistieke praktijk	11
Lerende musici	12
Kenniscentrum en lectoraat	14
Colofon	15

Uitgangspunten Muziek in het Odensehuis

Uit eerder onderzoek van het lectoraat Lifelong Learning in Music weten we dat in contact komen met muziek, en muziek maken van grote betekenis kan zijn voor het welzijn van mensen met dementie. In het project 'Muziek in het Odensehuis' stond niet alleen de rol van muziek voor mensen met dementie centraal maar ook de betekenis die het werken met mensen met dementie kan hebben voor de musici zelf.

Het Odensehuis Groningen is een inloophuis voor mensen met beginnende dementie en hun naasten in de Korrewegwijk in Groningen. Het project had als doel een duurzame muziekpraktijk te starten in de Korrewegwijk waarbij musici woonachtig of

werkzaam in de wijk structureel betrokken zijn bij het Odensehuis. Alumni en studenten van het Prins Claus Conservatorium componeerden en musiceerden in het najaar van 2015 drie maanden lang met de deelnemers van het Odensehuis. De groep deelnemers bestaat uit bezoekers van het huis, vrijwilligers en personeel.

De composities werden uitgevoerd in het Odensehuis, op het Prins Claus Conservatorium en tijdens een ouderenfestival in het Groninger Forum.

Deze brochure geeft inzicht in een aantal sleutelmomenten van het project en presenteert de belangrijkste thema's en resultaten van het praktijkgerichte onderzoek dat aan het project gekoppeld was.

De artistieke leiding van het project was in handen van operamaker Anthony Heidweiller, zanger en voormalig artistiek leider van Yo! Opera. Momenteel is hij artistiek directeur van Operamakers, een organisatie die (groepen) mensen verbindt via zang en waarmee hij ruime ervaring in participatie- en community projecten op heeft gebouwd.

Het Odensehuis Groningen

Het Odensehuis is een plek voor ontmoeting, activiteiten, informatie en ondersteuning, aan de zijlijn van de formele zorgketen. De oorsprong van het idee van een inloophuis voor mensen met beginnende dementie ligt in de stad Odense in Denemarken. Er zijn in Nederland Odensehuizen gevestigd in onder andere Amsterdam, Groningen, Vlissingen en Wageningen. Het Odensehuis gaat uit van eigen kracht en regie van de bezoekers. Centraal staat empowerment: kijken naar wat je nog wél kunt en actief deel blijven uitmaken van de samenleving. Samen zijn en samen doen is daarvan een belangrijk onderdeel. 'Vergeet niet te leven' is het credo van het huis en samen muziek beleven past uitstekend in dit concept.

Het project: Muziek in het Odensehuis

Vorbereiding en planvorming

Voor de inhoudelijke invulling van het project participeerde de artistiek leider een aantal dagdelen als deelnemer in het Odensehuis, verdeeld over een periode van een half jaar. Op basis van zijn ervaringen in het huis ontwikkelde hij in samenwerking met de coördinator van het Odensehuis het concept voor de muzikale samenwerking. Het idee was dat een groep van zeven studenten en alumni van het Prins Claus Conservatorium op basis van ontmoetingen met deelnemers in het Odensehuis teksten en composities zouden maken en uitvoeren, geïnspireerd op de levensverhalen van de mensen met dementie in het huis. Doel was muziekstukken te maken die door de deelnemers werkelijk als hun eigen verhalen zouden worden herkend.

Projectperiode

Het hart van het project bestond uit ontmoetingen van musici met de deelnemers in het Odensehuis en uit werksessies van de musici met de artistiek leider in het conservatorium. De kick-off van het project stond in het teken van kennismaking van alle betrokkenen tijdens

het eerste bezoek van de musici aan het huis. Daarna volgde een serie ontmoetingen waarbij musici zichzelf en hun instrument presenteerden in het Odensehuis. Tijdens de bezoeken was er ook ruimte voor informeel contact. Er werden verhalen uitgewisseld, koffie gedronken en spelletjes gespeeld. Op basis van de gesprekken schreven de musici liedteksten, begeleid door een professionele tekstschrijver. Om de musici in staat te stellen om ook na afsluiting van het project een duurzame bijdrage te blijven leveren aan het Odensehuis, kregen de alumni coaching in ondernemerschap.

In de bijeenkomsten op het conservatorium gingen de musici improviseren vanuit associaties die te maken hebben met leven met dementie zoals eigen identiteit, gehechtheid, comfort, erbij horen en zinvol bezig zijn. Een aantal van de musici maakte de composities bij de teksten en deze werden in verschillende fases verder uitgewerkt. In deze periode werden de muzikale ideeën ook gepresenteerd in het Odensehuis. Dit proces heeft geleid tot de ontwikkeling van drie muziektheatrale voorstellingen, bestaand uit een mix van liederen en gesproken tekst, en instrumentale onderdelen.

Het praktijkgerichte onderzoek

Het lectoraat Lifelong Learning in Music heeft dit bijzondere project in kaart gebracht om nieuwe kennis te genereren voor de beroepspraktijk van musici. Twee onderzoekers van het lectoraat hebben het proces gevolgd door te participeren en te observeren en door regelmatig met musici en deelnemers te praten over hun beleving van het project. De uitkomsten van het onderzoek zijn bruikbaar voor de praktijkontwikkeling van musici en kunnen ook worden overgedragen naar andere Odensehuizen en centra voor dagbesteding.

De voorstelling in het Odensehuis

Voor de voorstelling in het Odensehuis hadden de deelnemers mensen uitgenodigd met wie ze hun muzikale levensverhalen graag wilden delen. Deelnemers kregen zo de gelegenheid hun naasten deelgenoot te maken van de totstandkoming van de muzikale ontmoetingen en van wat zich allemaal afspeelt in het Odensehuis. Ook andere belangstellenden en maatschappelijke partners waren uitgenodigd. Het huis was vol.

De veertig minuten durende voorstelling bestond uit lied- en gesproken tekst, en instrumentaal repertoire, waarbij theatrale middelen werden toegepast. Zo symboliseerden ballonnen en een blinddoek het verlies van contact met een naaste, en de inspanning die gewone dagelijkse handelingen kosten. Omdat deelnemers in het Odensehuis regelmatig met elkaar in een kring zitten, werd deze opstelling overgenomen in de voorstelling. De deelnemers zaten in de binnenste kring en de andere genodigden in een cirkel om hen heen. De musici presenteerden hun werk op een creatieve manier en speelden met de ruimte, waarbij ze zich tussen de deelnemers door bewogen. Deelnemers herkenden zichzelf en elkaar in de

teksten en reageerden daar tijdens de voorstelling op door oogcontact te zoeken of zich te laten horen.

Na afloop van de voorstelling lieten veel mensen blijken geraakt te zijn door de uitvoering. Deelnemers herkenden zichzelf duidelijk in de stukken. Zowel de kwetsbaarheid als de veerkracht van de bezoekers van het Odensehuis kwamen in de voorstelling aan bod. Tegelijkertijd was het luisteren en kijken naar de muzikale levensverhalen ook confronterend omdat het verlies dat mensen met dementie en hun naasten doormaken voelbaar werd.

D. huilt. Ze vertelt dat ze het prachtig vond maar ook confronterend. Ze herkent veel in de teksten die gemaakt zijn. Ze zijn niet alleen typerend voor bepaalde deelnemers maar ook voor de ziekte en het verlies. (...) D. zegt dat ze haar kinderen wil uitnodigen voor de voorstelling van aanstaande zaterdag op het conservatorium: "Zij moeten dit ook zien!"
(Uit observaties onderzoeker).

De setting: het Odensehuis

Uitgangspunten en waarden

Verbinding met de samenleving

Midden in de maatschappij staan is een belangrijk uitgangspunt voor het Odensehuis. Het huis werkt daarom actief samen met verschillende maatschappelijke partners. Ook in 'Muziek in het Odensehuis' is de verbinding met de samenleving van betekenis.

Harmonie en dynamiek, kwetsbaarheid versus veerkracht

In het Odensehuis wordt een rustige sfeer gecreëerd waarin deelnemers op een harmonieuze manier samen kunnen zijn. In de omgang met elkaar spelen luchtigheid en humor een belangrijke rol. Tegelijkertijd wordt het samen zijn gekenmerkt door dynamiek. Er worden veel activiteiten binnen en buiten het huis georganiseerd waarvoor de wensen van de deelnemers de input vormen. In deze gemeenschap van ouderen met een kwetsbare gezondheid lijken rust en dynamiek, ogenschijnlijk met gemak,

in balans met elkaar te zijn. Er wordt bewust gezocht naar vrijwilligers die positiviteit in het huis kunnen toevoegen en naar jonge mensen die jeugdige energie inbrengen. Door deze aanpak straalt de gemeenschap optimisme en veerkracht uit.

Gelijkwaardigheid en openheid

Gelijk zijn is een ander belangrijk uitgangspunt in de gemeenschap van het Odensehuis. De deelnemersgroep bestaat weliswaar uit mensen met dementie, hun naasten en een groep vrijwilligers maar in de omgang met elkaar ligt geen nadruk op wie wie is. De fotowand in één van de kamers toont foto's van alle deelnemers met daaronder uitsluitend hun voornaam. De rol van bijvoorbeeld coördinator of vrijwilliger wordt niet vermeld.

De dementie staat niet centraal in de omgang met elkaar. Dat wil overigens niet zeggen dat geheugenverlies geen onderwerp van gesprek is. Er wordt in alle openheid over de gevolgen ervan gesproken.

Fiona: "Wat we allemaal ervoeren was dat we niet wisten wie dementie had en wie niet. Eerst wachtte je af, en toen je begon te praten, kwam je in die energie. Het maakte niet uit en bovendien wist je het niet. Toen ik wegging, dacht ik erover na en kwam een van de bezoekers in mijn gedachten bovendrijven, iemand die steeds alleen over het verleden sprak. Dus van die persoon dacht ik: misschien..."

Tijdens de voorstelling in het huis: Elizabeth en Christy

De muzikale ontmoetingen in het huis

Om de deelnemers te leren kennen, bezochten de musici het Odensehuis verschillende keren. Musici hadden contact met de deelnemers en speelden voor hen. De ontmoetingen vormden de inspiratiebron voor het schrijven van de liedteksten voor de voorstelling. De bezoeken ontwikkelden zich volgens een vast patroon. De musici namen de tijd om aan te sluiten bij de dagelijkse gang van zaken in het Odensehuis. Ze schoven aan bij deelnemers met een kop koffie of thee, gingen met hen in gesprek of speelden mee met een spelletje. Daarna pakten ze hun instrument erbij en ontwikkelde zich een gesprek. Vervolgens werd er muziek gemaakt en was er opnieuw tijd voor een gesprek.

Een open en persoonlijke benadering

Tijdens de muzikale ontmoetingen namen de musici het initiatief om de deelnemers iets te vertellen over hun instrument of het specifieke stuk dat ze speelden. Vaak gingen deze persoonlijke verhalen over hoe ze op jonge leeftijd in contact waren gekomen met muziek en hoe ze gefascineerd waren geraakt door hun instrument. De verhalen werden op een open en persoonlijke manier verteld. De deelnemers reageerden op hun beurt open en direct, stelden vragen en brachten ook hun eigen associaties en verhalen in. Aan deze levendige gesprekken over de rol van muziek in het leven van zowel de deelnemers als de musici leverde iedereen een gelijkwaardige bijdrage.

Verbinding

Door het creëren van een gemeenschappelijk thema via hun persoonlijke ervaringen met muziek konden gelijkwaardigheid en wederkerigheid ontstaan. Het stelde alle deelnemers in staat om hun eigen ervaringen te delen en te uiten hoe ze door muziek geraakt worden. De traditionele 'onzichtbare wand' tussen uitvoerenden en publiek werd zo omver gehaald en dit maakte gelijkwaardige communicatie mogelijk. Op basis hiervan konden musici deelnemer zijn tussen de deelnemers, in een muzikale setting waarin de verbinding met de ander leidend was en de muziek centraal stond.

Christy in gesprek met een van de deelnemers in het huis

‘Volg je me nog?’

(Christy)

Volg je me nog?

We begonnen ooit hetzelfde

Kwetsbaar en klein

Nu is het buiten groot

Maar ik blijf klein

Volg je me nog?

Jij praat maar raak

Lange zinnen over mensen

Die ik schijn te kennen

Buiten is het groot

Maar hier voel ik me fijn

Volg je me nog?

Soms kan ik het niet meer volgen

Maar als jij achter me blijft staan

Dan leid ik je naar deze plek

Dit ken ik, dit is veilig, mijn thuis

Volg me

In de groep: de deelnemers

Dichtbij komen

Bij de muzikale ontmoetingen werd zichtbaar hoezeer deelnemers geraakt werden door de muziek. Ze lieten op een hele directe manier blijken wat de muziek met hen deed. Ze toonden zich nieuwsgierig en lieten zichzelf kennen door de musici deelgenoot te maken van hun emoties. Ze reageerden ook op elkaars geraaktheid. Het zingen door Anthony

DA: *“Het zingen was zo intens en het is ongelooflijk dat er zoveel geluid uit een stem kan komen, waar haalt Anthony het vandaan...! Ik hield nooit van opera maar dat is nu helemaal anders. Mijn vrouw R. kreeg kippenvel, dat heeft ze nog nooit gehad.”*

Heidweiller in een vroeg stadium van het project had diepe indruk gemaakt op veel deelnemers. Geraakt worden door de intensiteit van een stem vormde een terugkerend thema in de gesprekken. Een opmerkelijk moment tijdens een van de ontmoetingen ontstond toen mevrouw A., een deelnemer met afasie, reageerde op het spel van twee van de musici. Ze speelden een tango voor cello en viool. Na het stuk reageerde mevrouw A. heel spontaan en zei luid en duidelijk: “Dat was heel mooi!” Deze onbevangen uiting van waardering en het plezier dat ze had ervaren, raakte andere deelnemers in de groep. “Mevrouw A. haar vader danste vroeger de tango met haar”, vertelde een van de vrijwilligers, “en ze spreekt altijd met veel liefde over haar vader.” Inspelend op dit momentum, ontwikkelde zich een geanimeerd gesprek waarbij mevrouw A. actief werd betrokken.

Artistiek leider Anthony Heidweiller in gesprek met deelnemers tijdens het presenteren van de teksten

Herkenning en erkenning

Tijdens een bezoek halverwege het werkproces presenteerden de musici hun teksten in nog onvoltooide vorm in het Odensehuis. De musici droegen teksten voor en speelden enkele muzikale ideeën. Daarna ontstond een open gesprek in de groep waarin verteld werd hoe de teksten en muziek tot stand waren gekomen op basis van de ontmoetingen in het Odensehuis. Op hun beurt vertelden deelnemers openhartig over wat de teksten en muziek bij hen teweeg bracht. Ze gaven aan zich te herkennen in de teksten, en zich daardoor erkend te voelen.

Gedeeld eigenaarschap

Deze eerste kennismaking met teksten en muziek maakte grote indruk op de groep en de deelnemers gaven aan geëmotioneerd te zijn over hoe dichtbij de muzikale levensverhalen kwamen. Het delen van de tussentijdse artistieke resultaten verhoogde het gevoel van gedeeld eigenaarschap in de groep. Door het werk in een tussenstadium te horen en zien, kregen de deelnemers een eerste indruk van het eindproduct.

Reacties deelnemers Odensehuis:

- *Ik werd geraakt, het is zo herkenbaar.*
- *Ik herken dingen in de tekst van mijn man [kijkt naar haar man die naast haar zit], hoe hij zich gedraagt en waar we tegen aanlopen.*
- *Dit zijn wij; de teksten zijn ook echt 'Odensehuis'.*

‘Zintuigen’

(Elizabeth)

Mijn handen

ze voelen zoeken zoeken
vinden kruimeltjes op de grond

Mijn ogen

ze kijken zoeken zoeken
zien de kamer, zien jouw gezicht

Mijn oren

ze horen zoeken zoeken
muziek, graag hard en wild

De mond praat

Álstublieft, Dánkuwel
Bla bla bla

Maar

Ik voel

Ik zie

Ik hoor

Alles

In de groep: de musici

Voorstellen van teksten
en muzikale ideeën:
Beste en René

Fiona: *“Ik denk dat het tussentijds delen van teksten en muziek het proces makkelijker heeft gemaakt. Omdat we dachten dat het echt niet gepast was, maar de deelnemers zeiden dat het al heel goed was. Dat als het nóg beter werd dan dit, dat het fantastisch zou zijn, maar ze vonden het al zo goed. Die reactie gaf me veel voldoening, ik voelde me al trots op wat we hadden bereikt op dat moment.”*

Delen en ontwikkelen

Musici zijn niet gewend om tekst en muziek tijdens het artistieke werkproces al te delen. Door het openstellen van de werkwijze voor de deelnemers, kregen zij inzicht in het ontwikkelingsproces en was er gelegenheid voor eigen inbreng. Behalve dat ze een inspiratiebron waren, drukten de deelnemers ook overtuigend een stempel op het muzikale product.

Betekenisgeving en groeien

Het delen van de tussentijdse resultaten had een gunstige invloed op het maakproces en riep positieve gevoelens zoals trots en voldoening op bij de musici. De actieve samenwerking in en met de groep in het Odensehuis kreeg zowel op het persoonlijke als op het artistieke vlak betekenis voor de musici.

Mensenwerk: geven en ontvangen

Het wederkerige karakter van de samenwerking kon ontstaan door oprechte openheid en nieuwsgierigheid naar elkaar. De uitwisseling en dynamiek in het verloop van het project is mede daaraan te danken. De grote betrokkenheid van de artistiek leider bij het Odensehuis in de maanden voorafgaand aan het project vormde de basis voor dit karakter. In zijn optiek is je opstelling als musicus en als mens in het werken in een maatschappelijke setting van cruciaal belang voor de kwaliteit van de samenwerking en het eindresultaat.

Anthony Heidweiller (artistiek leider):
“Het is belangrijk dat wij als musici of kunstenaars daar niet alleen zijn om iets te brengen of te geven; of dat we komen om te zorgen. We moeten beseffen dat wij daar evengoed zijn om iets te halen of te krijgen.”

De artistieke praktijk

Christy: *“In dit project, anders dan in de gewone concerten die ik doe, kennen we ons publiek. We weten wie ze zijn, waar ze wonen en waar ze mee worstelen.”*

Aansluiten bij de context

In ‘Muziek in het Odensehuis’ werkten een groep conservatoriumstudenten en alumni samen met de deelnemersgroep in het Odensehuis onder leiding van een artistiek leider. In de setting van het huis maakten de musici een muziektheatrale voorstelling met lied- en gesproken tekst, geïnspireerd door hun ervaringen met de deelnemers en door ook zelf te participeren in de groep. De voorstelling en de composities zijn op maat gemaakt. De verwachting is dat deze manier van werken de aansluiting heeft vergroot en van invloed is geweest op de betekenis die het project voor de betrokkenen heeft.

In contact treden

De onzichtbare wand die tussen musici en publiek kan bestaan, is op een aantal manieren actief doorbroken. Zo kon in de muzikale ontmoetingen een intens contact ontstaan. De persoonlijke introducties en de tussentijdse muzikale presentaties door de musici in het Odensehuis, leidden tot openhartige gesprekken. Dit leverde waardevolle momenten van delen en samenzijn op rond muziek.

Betrokkenheid musici en publiek

Ook in de voorstelling in het Odensehuis was er een direct contact tussen musici en publiek. Op het eerste gezicht had de voorstelling kenmerken van een min of meer traditionele concertsetting: de musici presenteerden en het publiek ontving. Insiders wisten dat wat de musici zongen, speelden en vertelden, het resultaat was van een wederkerig proces: de voorstelling werd óók gebracht namens de deelnemers en was het resultaat van samenwerking. De cirkelopstelling, waarmee de deelnemers vertrouwd

zijn vanuit het huis, benadrukte de betrokkenheid van de deelnemersgroep en dit was ook voelbaar voor outsiders die aandachtig keken en luisterden. Ook tijdens de voorstellingen op het conservatorium en in het Forum zaten de deelnemers in de kring en zat het publiek daar omheen. Door de grotere zaal kregen de theatrale effecten meer ruimte, waardoor de voorstelling groter aanded. Door de kringopstelling en de aanpassing van de vaste elementen uit de voorstelling aan de locatie, wisten de musici het gevoel van intimiteit ook op deze beide andere concertlocaties te bewerkstelligen.

‘Boekenkast’

(René)

Je kunt het niet echt zien

Maar dit is mijn boekenkast

Alle boeken door elkaar

Alsof er een storm heeft huisgehouden

Het boek van vorige week

Dat ben ik even kwijt

Het boek van gisteren, het woordenboek

Ze zijn gevallen

Omgevallen

Pagina's verscheurd

Maar je kunt het niet echt zien

Alleen het geschiedenisboek

Mijn geschiedenisboek

dat staat er nog

Rechtop, maar je kunt het niet echt zien

Lerende musici: betekenis voor de musici

Wat betekent deze artistieke praktijk voor musici? Een essentieel onderdeel van Muziek in het Odensehuis waren gesprekken en reflectie over de waarde van deze praktijk voor zowel de professional als de mens achter de musicus. Behalve een bijzondere ervaring betekende Muziek in het Odensehuis voor hen een leerproces in zowel hun persoonlijke als artistieke ontwikkeling.

Elizabeth: *“Ik denk dat ik in dit project meedoe als musicus om de deelnemers een goede tijd te bezorgen, op zijn minst. Ik wil inspiratie brengen, iets moois. Misschien ook iets grappigs, vrolijks, ontroerends, maar met name iets moois, en ook herkenbaars. [...] Als we het hebben over geven en ontvangen, dan denk ik dat het eerder gaat om het delen van een artistieke ervaring, niet alleen geven, maar vooral delen.”*

Rik: *“Ik vond de manier van werken, waarbij we ons hebben laten inspireren door het Odensehuis erg interessant. Dat de composities dan worden uitgevoerd in het huis zelf, dat je je product in actie ziet, op die plek, voelde waanzinnig. [...] Ik heb in dit project op een heel andere manier geleerd dan tijdens mijn studie, veel intenser.”*

Werk sessie op het conservatorium: Fiona, Rik en René

Christy: *“Ik denk dat voor mij het meest vanzelfsprekende is dat ik iets geleerd heb als persoon. [...] Voor mij als musicus heeft het idee dat we niet alleen maar muziek maken voor onszelf meer betekenis gekregen. En dat dit niet altijd het reproduceren van dingen uit het verleden hoeft te zijn, maar dat het ook iets van vandaag kan zijn en dat dat evengoed waarde kan hebben voor mensen. [...] Ik ben hierdoor dichter bij muziek maken gekomen dan simpelweg repertoire instuderen. Hier denk ik na over wat de componist heeft geschreven en kan ik begrijpen waarom. Dat het mijn eigen tekst is, maakt het nog interessanter.”*

Beste: *“Deze praktijk doet me nadenken over mijn eigen musicus-zijn en brengt me terug bij de motieven waarom ik ooit met muziek begonnen ben. [...] Dit project maakt ook dat ik me bijzonder voel als musicus vanwege het gevoel dat ik toegang kan krijgen tot een andere gemeenschap; dat ik deel kan uitmaken van een grote wereld via muziek. Met een ander beroep zou ik deze mensen misschien nooit hebben ontmoet.”*

Artistieke en persoonlijke opbrengst

Het creëren van nieuw muzikaal materiaal was voor de musici een belangrijk onderdeel van Muziek in het Odensehuis. Dit artistieke proces bestond uit het schrijven van teksten, het componeren en uitvoeren van muziek, maar ook uit improviseren, arrangeren, programmeren en presenteren. Het ontstaan van het artistieke product kwam voort uit het deelnemerschap van de musici in de gemeenschap van het huis. Het opbouwen van een band met de mensen in de groep en een wederkerig proces waren daarvoor belangrijke voorwaarden. Een hoogtepunt vormde het tussentijds delen van materiaal.

Vorbereiding van de musici

Om als musicus te kunnen functioneren in een praktijk als Muziek in het Odensehuis is een combinatie van interpersoonlijke en artistieke competenties nodig. De verbinding van deze capaciteiten, met name het vertalen van het persoonlijke in het artistieke, is cruciaal voor musici die zich in dit werk willen bekwamen. Het vereist bovendien een nieuwe invalshoek in het denken over je identiteit en rol als musicus in de samenleving. Musici moeten in deze praktijk bereid zijn om de relatie met hun publiek steeds te blijven onderzoeken en, mede afhankelijk van de context, telkens opnieuw in te vullen. In Muziek in het Odensehuis deden musici dat door middel van samenwerking met de deelnemers en een maakproces waarin geven en ontvangen centraal stond.

Schrijfcoach

Als schrijfcoach lette ik vooral inhoudelijk op de teksten die de studenten hadden geschreven naar aanleiding van hun gesprekken met de mensen in het Odensehuis. De teksten waren van een hoog niveau, en vaak emotioneel zeer treffend. Hier en daar voegde ik een woord toe, of deed ik een suggestie om een zinsnede te verhelderen. Ook wees ik hen op zaken als perspectief, zodat het telkens duidelijk bleef wie er aan het woord was.

Coach ondernemerschap

Doel was de muzikale samenwerking met het Odensehuis na het project voort te zetten. Ik heb de alumni begeleid met de inbedding van dit werk in het totale palet van hun muzikale activiteiten. We hebben hieraan gewerkt op basis van een canvas model. Ook is er een aanvraag geschreven voor de funding van een vervolgproject in het Odensehuis en een pitch voor een fonds voorbereid.

‘Hier zijn’

(Beste)

*Ik sla mijn arm om mijn leven
omarm het langzaam*

*Ik schilder een huis
en voel de herfst om me heen*

*Ik zit met bekende gezichten
Glimlachers, fronsers, dansers*

*Iemand schenkt thee in mijn kopje
en ik hoor mensen zingen
“vergeet niet te leven”*

*Ik sla mijn arm om mijn leven
omarm het langzaam*

*Ik kan het verleden bezoeken
Maar ik kan er niet in leven
Dat is ok -
Ik kan nu hier zijn.*

Kenniscentrum Kunst & Samenleving

Het lectoraat Lifelong Learning in Music is onderdeel van het kenniscentrum Kunst & Samenleving van de Hanzehogeschool Groningen. In dit kenniscentrum bundelen de School of Performing Arts (Prins Claus Conservatorium) en Academie Minerva hun praktijkgericht onderzoek. De lectoraten verrichten onderzoek naar de wisselwerking tussen kunst en samenleving en de daardoor steeds veranderende beroepspraktijk van kunstenaars en musici. De resultaten van dat onderzoek vloeien terug naar zowel de beroepspraktijk als naar de kunstvakopleidingen. Het kenniscentrum Kunst & Samenleving bestaat naast het lectoraat Lifelong Learning in Music uit de lectoraten 'Image in Context' en 'Art & Sustainability'.

Lifelong Learning in Music

Het lectoraat Lifelong Learning in Music wil een bijdrage leveren aan de ontwikkeling van musici tot lerende, onderzoekende en ondernemende professionals die midden in de samenleving staan. Het lectoraat doet dat door de verschillende rollen die musici kunnen vervullen en de ontwikkeling van hun leiderschap te onderzoeken in relatie tot hun levenslange persoonlijke, artistieke en professionele ontwikkeling. Centraal staat daarbij de vraag wat het betekent voor musici om, op grond van een fundamenteel begrip van de verschillende culturele en sociale contexten waarbinnen zij werken, innovatieve praktijken met nieuw publiek vorm te geven.

v.l.n.r. Beste, Fiona, Elizabeth, Christy, Garyfallia en René

Lectoraat Lifelong Learning in Music

Prins Claus Conservatorium
Veemarktstraat 76
9724 GA Groningen

[www.hanze.nl/
lifelonglearninginmusic](http://www.hanze.nl/lifelonglearninginmusic)

Prof. Dr. Rineke Smilde,
lector Lifelong Learning in Music
Dr. Evert Bisschop Boele,
lector New Audiences

Projectgroep Muziek in het Odensehuis

Betrokkenen lectoraat

Anthony Heidweiller (artistiek leider), Karolien Dons en Tine Stolte (onderzoekers), Sara Stegen (projectcoördinator), Rineke Smilde (lector), Annejoke Smids (beleiding tekstschrijven), Linda Hendriks (coaching ondernemerschap)

Music

Studenten Prins Claus
Conservatorium: Rik van den Heuvel (BMus) compositie; Christy Luth (BMus) zang; Fiona van den Marel (BMus) fluit; Beste Sevindik (MMus) viool
Alumni: Garyfallia Katsimiga, piano (MMus); Elizabeth Kooy, zang (BMus); René van Munster, cello (MMus)

Partnerinstelling

Betrokkenen Odensehuis Groningen:
Dik Baalbergen, Marjolein Hoolsema, Babs Beukema

Colofon

Teksten: Karolien Dons, Tine Stolte, Linda Hendriks
Redactie: Linda Hendriks
Fotografie: Deborah Roffel
Vormgeving: Edwin de Boer
Druk: Grafische Industrie de Marne
Uitgave: 2016

Het project Muziek in het Odensehuis is mede mogelijk gemaakt door de Bavo Stichting en Stichting Wim de Monchy.

BAVO STICHTING
HEEMSTEDE

Stichting Wim de Monchy

